

Framhald av síðu 2

áhuga, og kann spurningur- in tí heldur ikki loysast búskaparlíga.

«Olmussuarbeiðir» gera illt verri

Tað er ein stór misskiljing at trúgva – sum eyðsæð flestu politikarar gera í dag – at við at seta sonevnd «olmussuarbeiðir» í gongd, so verður vunnid á arbeiðsloysinum. Tilíki tiltøk eru eins veruleikafjar, og tí teir gomlu thebansku munkarnir fyrri at hava okkurt at gera, plantaðu steyrar í sandin í oyðumørkinum og vatnaðu teir morgun og kvöld. Einki verður broytt í vit flyta bert ein part av trýstunum úr einum stað í annað. Hesi politisku «olmussuarbeiðir» eru beinleiðis sjálvsýkk – tey eru ein roynd hjá politikarum at geva sær sjálvum eina undanfarslu til at rinda eina arbeiðsloyn, ið ikki vigar upp í móti einum veruligum arbeiði, og tí eins væl kundi verið útgoldin beinleiðis.

»Vit hava gjørt hvat vit kunnu og tað hevur landið ráð til, sigur politikar og vaskar sínar hendur. At hann á henda hátt gevur sær sjálvum ein sovikkodda og beinleiðis forðar fyrri møguleikum at finna fram á – ássanna – veruliga kjámuná trupulleikum, hugsar hann kanska minni um. Her «olmussuarbeiðir» er hesi sjálvandi ikki meint samfelagsgagnlig neyðug arbeiðir, ið t.d. verða framprioritærð fyrri at bota um eina vónandi tíðaravmarkaða kreppustöðu.

Lóggávuvaldið og búskaparlívið

Vit kenna á okkum, at í tí mynd, ið her er lögð fram, tærvar okkurt. Hvar eru mannarættindini? – Hava vit ikki øll rætt til t.d. útbúgving, sjálvsmeinandi arbeiði, at kunna liva eitt manssmiligt lív, at kenna og uppliva okkum sjálvi hava eitt virði sum menniskjur osfr.?

Júst við altítt til manna-rættindini kann lóggávuvaldið – lótingið – siga við búskaparlívið: »Eg seti eitt mark millum teg og ta einstök menniskjuna, sum tilskilar, at eg krevji, at hvør einstaka menniskja – antin tú nýttir hana í tíni tenastu ella ikki – skal hava ein part av tínum ágóða, ið er nóg stórur, so hon kann liva eitt manssmiligt lív av honum. Innan hesar karmar kanst tú gera tað tú sjálvr heldur vera best. Hvørjar menniskjur tú setir og til hvat arbeiði og til hvørjar treytir, er ein spurningur tykkara millum, sum eg ikki leggi meg uppí, bert tú heldur lógina – t.v.s. ikki á nakran hátt maktmismýrj menniskjurnar».

Á henda hátt vildi hvør einstök menniskja fingið

nærum óavmarkað rásarum innan búskaparlívið, har hon fritt kundi menna og nýta síni evnir, áráði og framtøk – ut yvir minsta-markið fyrri livsins upphald. Her ert tú sostatt líka langt frá tí »privatkapitalistisku eyðræningini« sum frá tí »sosialistisku javn-anini«, ið noyðir øll á somu legu, og tí kævri bæði áráði og framtakshug.

Hvat skulu tey arbeiðs-leysu rinda afturfyrri úkeypis

»Dagliga breyðið?« Spyr tú nú hvat tey arbeiðsleysisu skulu veita afturfyrri at tey treyta leyst hava fingið nóg mikið til at kunna liva eitt manssmiligt lív, má svarið verða: Tey arbeiðsleysisu eins og allar aðrar menniskjur eru brúkarar, og fyrri búskaparlívið er brúkarin samanumtikið meira týðningarmikil enn sjálf framleiðslan. Higartil hevur tað almenna mest sum bert litið at brúkarum sum skattgjaldara og ikki sum hin týðningarmesti tátturin í búskaparlívinum.

Annars er spurningurin í sjálvum sær manninkandi. Men hann verður settur óteljandi ferðir um dagin av Arbeiðsloysiskipanini, Almu v.fl. – kanska ikki beinleiðis við orðum, men við einum eygnaðri, við eyðmýkjandi spurningum, við ilgitingum osfr.

Lóggávuvaldið og marglætis upplæggning

Fremsta uppgáva lóggávuvaldsins er sum kunnugt at smíða sær lógir og fyriskip-anir, ið skulu verja hin einstaka borgaran móti allari maktmismýrslu og skerjing av hansara rættindum ikki bert fram av øðrum menniskjum men sjálvandi eisini av samfelagnum. Skilligt ert, at tá má lóggávuvaldið eisini halda seg burtur frá allari upplæggning í tøkni-ligu/búskaparlígu víður-skifti búskaparlívsins.

Fortreytt fyrri einari lóg er, at hon í hvussu so er skal galda yvir eitt longri tíðarskeið, men í búskaparlívinum broytast at siga øll víðurskifti alla tíðina. Tað, sum er gagnligt í dag eitt stað, kann vera skaðligt 10 fjórðingar harfrá og øvugt um eina viku, og tá tað altíð er trupult at strika eina lóg ella fyriskipan, sum einaferð er samtykt, sigur tað se gsjálvt, at eitt meira og minni lögstýrt (miðstýrt) vinnulív verður forðað í at fremja ein skilagóðan rakstur.

Miðstýring ein forðing fyrri einum sunnum búskaparlívi Tað er óendaliga nógveinstök virksemini, ið tilsamans mynda búskaparlívið. Úr

Lesarabrøv

Viðvíkjandi tað sum stjórin á tekniska skúlanum í Havn segði

Vit SIT'arar í Klaksvík, vilja hervið mótmæla, at vit íggj-num sjónvarpið fæa at vita, at SIT ikki kann brúkast til nak-að. Vit halda at tað líkast ong-um, at ein stóri á einum skúla skal koma við einari so lodd-rættari lýgn. Altså, hvør hevur lovað hasum manninum leys-um?

Vit vilja fegin hava, at stjórin á tekniska skúlanum í Havn kemur við einari almennari

frágreiðing um hatta mein-ingsleysa úttalisi. Veit hasin maðurin yvirhøvur hvat hann tosar um, ella er hann bara slett ikki í orðan? Veit hann, hvussu nógvar skúlanæmingar, og komandi skúlanæmingar, hann hevur sjokkerað við has-ari lýgnini?

Vit vilja eisini harðliga mótmæla, at Sjónvarp Føroya skal lata seg misnýta so grov, so lætt. Vit tit ikki, at man kannar

málið aðrenn man koyrir tað út til almenningsin? Í hesum fer-inum, spurt fleiri enn skúla-stjóra og síðani við formannin í Tórshavnar Skúlaráði.

Vit vilja eisini hava, at stjórin á tekniska skúlanum í Havn kemur við einari grundgeving, hví hann segði hatta. Eisini for-langa vit, at hann kemur við einari umbering!

Vit meina at hatta minni

ikki sært um tað, sum hendi við M/S Dúgvuni, tá skiparin tók ræðið á henni sjálvr; hann fekk sekin umgangandi. So okkara niðurstøða er, at stjórin, um hann ikki kemur við einari umbering, skal fæa sekin við brestin.

Heilsan

SIT næmingar í Klaksvík

Til limirnar í Landsskúlaráðnum

Tórshavn, 14.05.93

Foreldur at børnum í 10. flokk-um í Kommunuskúlanum í Havn vórðu í november 1992 biðin um at keypa eina bók frá skúlanum. Bókin skuldi brúkast til undirvising í donskum.

Nokur foreldur lögdu bein-angvin til merkis, at bókin var so lýt bæði innihaldsliga og í

orð og talu, at hon hoyrði ikki heima innan skúlagátt. Hon er beinleiðis í stríð við tær reglur, ið har eru galdandi. Í lógtings-lóg um fólkaskúlan, 1. tætti paragr. 2 stk. 3 stendur t.d.: »Fólkaskúlin skal í sátt og samvinnu við heimi hjálpa til at geva næminginum eina kristna og siðalagsliga upp-al-ing».

Ein av fyrstu døgnum í de-sember 1992 settu foreldur seg í samband við lærara og skúla-stjóra og síðani við formannin í Tórshavnar Skúlaráði.

Vit høvdu eitt ótal av sam-røðum, skrivaðu brøv og vóru á fundi saman við limum í Skúlaráðnum. Tær lögdu stóra orku í at vísja okkum um, hvussu væl kvalifiseraðir lær-arar eru, og noktaðu at taka stað til bókina.

Síðan ætlaðu vit at leggja málið fyrri Landsskúlaráðið, men miðskeiðis í januar 1993 ringdi formaðurin í Skúlaráð-num til okkara og segði, at bókin nú varð tiken úr skúla-num og innkallað.

Hetta varð seinni váttað í skrivi, sent okkum og skúla-num.

Nú vísir tað seg, at bókin kortini síðani er brúkt m.a. til stíl og møgulega sum heima-lestur sum havuðsverk.

Fyrri fáum døgum síðani hevur Skúlaráðið givið loyvi til, at bókin, sum teir sjálvr barnaðu í vetur, kortini kann nýtast til fráfaringsarroyndina í juni mánaði.

Vit eru vónsvikin av, at Skúlaráðið misrækir tær skyld-ur, tað er valt at røkja, og at skúlin ikki hevur aktað boðini

frá Skúlaráðnum. Í Lógtings-lóg um skúlafyririting kap. 2 paragr. 13 stk. 2 stendur: »Hon (skúlanevndin) góðkenur eftir tilmæli frá lærararáðnum, hvørji undirvisingarambøð skúlin skal nýta, heruppi í hvørji undirvisingarambøð skulu vera í skúlabókasavnin-um».

Nú heita vit á Landsskúla-ráðið um at forða fyrri, at bókin verður nýtt til fráfaringsar-royndina 1993.

Hjálagt nakrar síður úr bók-ini.¹⁾ Hvat halda tit um slíkan lesnað? Er hetta ikki at vamlást um? Hvussu við orðatakunum: »Tað, sum ungur nemur, gam-al fremur«, tá ið skúlin fóðrar føroyskan undgóm við tilkari óhumsku?

Vælsignaðu menn, fáid hasa bókina og aðrar líknandi bókur burtur úr fólkaskúlanum með alla, so virðingun fyrri skúla-num kann verða varðveitt.

Vinarlig heilsan

Gunnvør og Jefri Justinussen

¹⁾ Hetta tilfar kann ikki latast fjølmiðlunum av vanda fyrri á-kæru um spjalding av óærlig-um ritum sambært pornografi-lógini.

Til BLADSØLURNAR

sosialurin aftur ÚTSELDUR?

Boðið so beinanvegin frá á tlf. 11820.

Uttanfyrri vanligu arbeiðstið upp-lýsir telefonsvavarin hvar ringjast skal fyrri at fáa fleiri bløð.

Tiðindablaðið **SOSIALURIN**

Tormóður Dahl